

Koncepció per

1.

[Magyar Katolikus Lexikon](#) > [K](#) > [koncepció per](#)

konceptió per, *kirakatper*: az önkényuralmi rendszerek eszköze a politikai ellenfelek lehetetlenné tételére vagy elpusztítására a jogérvényesítés keretei látszatának megtartásával. - Kiagyalt vádak alapján elkészített forgatókv. szerint a kijelölt, lehetőleg közismert, gyakran kebelbeli személyeket főbenjáró bűnökkel, pl. hazaárulással, gyilkossággal, kémkedéssel, stb. vádolják, letartóztatásuk bejelentésétől bértollnokokkal sajtóhadjáratot folytatnak ellenük, ebben a „közvéleménnyel” még a tárgyalásuk előtt halálos ítéletet mondatnak ki rájuk. Az így előkészített tárgyalásra meghívják a zsarnoki rendszerrel rokonszenvező (esetleg beszervezett) külf. újságírókat, a tárgyaláson önmaguk elleni beismerő vallomásra bírják a kínzásokkal, félrevezetéssel, gyógyszerekkel stb. „fölkészített” vádlottakat, s a „nép” követelésére elítélik. Az ítéletet, ha az halál, gyorsan és titokban végrehajtják. - ~eket marxista eszmei alapon, az [osztályharc](#) ürügyén, az *osztályellenség* nek nevezett személyek v. csoportok ellen folytattak, akik lehettek a marxista (komm.) párt alapító tagjai is. A SZU-ban a nagy tisztogatás (*csisztká*) idején a valódi v. vélt sztalini ellenzéket több nagy (s számtalan ehhez kötődő kisebb) ~ben irtották ki. G.

Jagoda, az OGPU főn-e irányította 1936. VIII: a G

. Zinovjev

, L

. Kamenyev

, I

. Szmírnov

bolsevik veteránok elleni ~t (akiket a Sztalin által 1934. XII: megöletett Sz. Kirov meggyilkolásával is vádoltak), N.

Jezsov, az NKVD főn-e 1937. I: a G. Pjatakov, G.

Szokolnyikov, L. Szerebjakov, K. Radek és 17 társuk, 1938.

III: N. Buharin és A. Rikov, G. Jagoda ~ét, 1937-38: a

„bonapartista főtisztek” (pl. Tuhacsevszkij, Nyikolajevics)

~ét, akiket halálra v. legkevesebb 10 é. munkatáborra

ítéltek (

[□ kényszermunkatábor](#)

). - A szovjet megszállta Közép-Eu. minden országában

megrendezték a halálos ítéletekkel végződött ~eket: 1949:

Dzodze-per

(Albánia),

Kosztov-per

(Bulg.), 1952:

Slanský-per

(Csehszl.), a

Gomulka-per

előkészítése (Lengyo.),

Pauker-Georgescu-Luca-per

(Ro.), 1954:

Pătrăscănu-per

(Ro.). A megszállt K-No-ban (1949-90: Ném. Dem. Közt.) a

„fasiszták” (valójában nácik) elleni perek elfedik a helyi

~eket. - Mo-on a SZU-ból hazatért kommunisták a hatalom megszerzése érdekében rendezték meg 1946: a

[Magyar Közösség peré](#)

t, 1949: a

[Mindszenty-per](#)

t, a

MAORT-per

t, a

Rajk-per

t, a

Pálffy(Österreicher)-Sólyom-per

t, 1951:

[Grósz és társai peré](#)

t, stb. Az ezek 1953-i félhivatalos lelepleződését követő pol. erjedés az 1956-i forr. és szabharc. szellemi előkészítője. - A ~ek (a 20. sz. joghalál) tört-e földolgozatlan. 88

Lukács Tibor: A magyar népbírószági jog és a népbírószágok 1945-1950. Bp., 1979. - Fehérváry 1984; 1990. -

Nehéz esztendőök krónikája 1949-1953.

Dokumentumok. Szerk. és bev. Balogh Sándor. Uo., 1986. -

Arany

Bálint: Koronatanú. (Emlékirat 1945-1957) Bp., 1990. -

Kubinyi

Ferenc: A katonapol. regénye. Miskolc, 1991. -

Iratok az igazszágszolgáztatás tört-éhez.

1-5. köt. Uo., 1992-96. -

Kahler

Frigyes: Joghalál Mo-on 1945-1989. Bp., 1993. -

Csicsery-Rónay-Cserenyey

1998. -

Dénes

Béla: Ávósvilág Mo-on. Egy cionista orvos emlékiratai. Bp.,

1999. -

Brit. Hung.

X:642.

□

2.

A koncepció per (vagy kirakatper) olyan [per](#), melyet egy előre megtervezett (általában politikai) koncepció szerint folytatnak le. A koncepció pereken belül megkülönböztethetünk konstruált pereket, amikor a vád hamis bizonyítékokon alapul. Másik fajtája a tendenciózus per. Ez esetben jogszabály- vagy törvénysértés történik, de általában a jogszabály vagy törvény kiforgatásával (az 1950-es években Magyarországon gyakran az 1946/VII. tc. átértelmezésével), vagy amorális jogszabályok alkalmazásával. Ezeket a pereket szintén előre megtervezett politikai koncepció miatt indítják.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Koncepci%C3%B3s_per

Külső hivatkozás

- [Magyar koncepció per 1945–1956](#)
- [Koncepció per 1945–1949](#)
- Kahler Frigyes: ["Valós" tényállás alapján](#) . (Mi a koncepció per?). Új Horizont, 2003./5.
- [János Vitézt megölték az oroszok](#)